

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Onlarca balık ve birçok canlı türüne ev sahipliği yapan Dicle Nehri'nin yataklarından iş makinalarıyla kum çıkarıldığı kamuoyuna yansımıştır. Basına yansıyan bilgilere göre kum çıkarma işleminin DSİ Bölge Müdürlüğü'nün onayı ve bilgisi dahilinde gerçekleştiği çıkarılan kum ve çakılların Kral Kızı barajının çalışmalarında kullanılacağı belirtilmektedir. Bilindiği gibi nehir yatakları onlarca hatta yüzlerce yılda oluşur ve kendi habitatlarını oluşturur. Burada yaşayan canlılar oluşan bu habitata bağlı olarak uyumlu bir şekilde yaşamlarına devam ederler. Birçok canlı türünün yuvaları buralardır ve onlarca balık türü yavrularını buralara bırakırlar. Dicle Nehri'ni koruması gereken bir kurumun (DSİ) tüm bu gerçekliklerin farkında olmasına rağmen kontrolsüz bir biçimde nehir yataklarından kum ve çakılların iş makinalarıyla çıkartılmasına onay vermesi kabul edilemez ve doğaya ve canlı türlerine geri dönülemez zararlar vermektedir. Yine Diyarbakır'ın tarihi surları ile birlikte, 2015 yılında Türkiye'nin 14'üncü miras alanı olarak Dünya Mirası Listesine eklenen Hevsel Bahçelerinin Dicle Nehri kıyısı, dökülen molozlar nedeniyle adeta çöplüğe dönüşmüştür. Yerel yönetimlerin yetersiz denetimi nedeniyle gece saatlerinde kamyonlardan dökülen molozlar çok sayıda hayvan ve kuş türüne ev sahipliği yapan bölgeyi, canlılar için barınma alanı olmaktan çıkarmaktadır. Dicle Nehri ve Hevsel bahçeleri Diyarbakır'ın en önemli miraslarıdır. Buralarda yapılacak her çalışma için çok ciddi hazırlıklar yapılmalı, uzmanların, meslek odalarının ve çevre örgütlerinin görüşleri esas alınmalıdır.

Bu bağlamda;

- 1- Dicle Nehri'nin korunmasından sorumlu olan DSİ Bölge Müdürlüğü'nün Dicle Nehri yataklarından kum ve çakıl çıkartılmasına izin verdiği doğru mudur? Dicle Nehri'nde canlı türlerini tehlikeye atan kum ve çakıl çıkartma işlemi bakanlığınız bilgisi dahilinde mi gerçekleşmektedir?
- 2- Onlarca balık ve birçok canlı türüne ev sahipliği yapan Dicle Nehri yataklarından kum ve çakıl çıkartılmasının Dicle Nehri habitatına vereceği zararlar araştırılmış mıdır?
- 3- Dicle Nehri'nde yaratılan tahribata ilişkin bakanlık olarak bir soruşturma başlatacak mısınız?
- 4- Dicle Nehri'nden çıkartılan kum ve çakıllar nerede ve ne amaçla kullanılmaktadır?
- 5- Dünya Miras Listesi'de yer alan Hevsel Bahçelerinin Dicle Nehri kıyısına dökülen molozların çevrede yarattığı tahribata ilişkin neden önlem alınmamaktadır?
- 6- Dicle Nehri kıyılarında oluşan çöp ve molozların temizlenmesi için ne çalışmalar yapmaktasınız?